MALTA

QORTI TA' L-APPELL

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta ta' l-24 ta' Marzu, 2003

Appell Civili Numru. 26/2001/1

Salvu Sciberras.

vs.

L-Awtorita` ta' l-Ippjanar.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ir-rikors ta' l-Apell ta' l-Awtorita` ta' l-Ippjanar a fol. 1 fejn gie premess:-

1. Illi permezz ta' l-applikazzjoni numru PA 1108/97, Salvu Sciberras applika sabiex iwaqqa' garaxx ezistenti u mahzen u sabiex jibni zewg garaxxijiet ghall-karozzi privati u residenza sovrastanti f'sit f'Zimelli Street, kantuniera ma' triq il-Qasab, Hamrun.

2. Illi fis-16 ta' Novembru 1998 il-Kummissjoni ghall-Kontroll ta' l-Izvilupp cahdet din l-applikazzjoni ghas-segwenti ragunijiet:

a) The height of the proposed building exceeds the maximum height limitations for the area.

b) The proposed development will have a deleterious impact on the amenity of the area by virtue of visual intrusion.

c) The proposal is incompatible with the urban design and environmental characteristics of the area.

d) The proposed development would detract from the overall objectives of the Structure Plan for the preservations and enhancement of the elements forming the Urban Conservation Area.

3. Illi l-applikant Salvu Sciberras interpona appell quddiem il-Bord ta' l-Appell dwar l-Ippjanar u talab li l-permess mitlub minnu ghandu jinhareg.

4. Illi l-Awtorita` ta' l-Ippjanar, fir-risposta taghha quddiem il-Bord ta' l-Appell dwar l-Ippjanar, talbet li d-decizjoni tal-Kummissjoni ghall-Kontroll ta' l-Izvilupp ghandha tigi konfermata, u li l-appell ghandu jigi michud.

5. Illi permezz ta' decizjoni moghtija mill-Bord ta' l-Appell dwar l-Ippjanar fis-sitta u ghoxrin (26) ta' Settembru 2001 (PAB 895/98 TSC - PA 1108-97) l-istess-Bord iddecieda billi:-

"Ghal dawn il-motivi il-Bord jilqa' l-appell sabiex iwaqqa' garaxx ezistenti, jibni zewg garaxxijiet ghall-karozzi privati u residenzi sovrastanti f'sit f'Zimelli Street, kantuniera ma' triq il-Qasab, Hamrun, limitatament billi jinbnew tlett sulari fuq Zimelli Street, filwaqt illi l-bini fuq it-tielet sular fi Sqaq il-Qasab ghandu jigi rtirat il gewwa b'zewg metri, ihassar ir-rifjut tal-permess ghall-izvilupp u jordna lis-Segretarja tal-Kummissjoni ghall-Kontroll ta' l-Izvilupp tohrog il-permess fi zmien tlettin jum millum b'dan illi, oltre' l-

‘istandard conditions', jigu nkluzi s-segwenti kundizzjonijiet-:

1. Applicant to submit fresh plans indicating three floors on Zimelli Street and a setback of two metres on Sqaq il-Qasab;

2. External Apertures to be constructed of timber and wrought iron.

Illi l-esponent ihoss ruhu aggravat minn din id-decizjoni u ghaldaqstant qiehed jinterponi dan l-Appell quddiem din l-Onorabbli Qorti:-

Illi l-aggravju huwa car u manifest u jikkonsisti fis-segwenti:

1. Illi bir-rispett kollu, fl-umili opinjoni ta’ l-esponenti l-Bord ta' l-Appell dwar l-Ippjanar m'ghandux is-setgha li jiddeciedi li permess ghandu jinhareg abbazi ta' pjanti godda li jkunu lanqas biss ghadhom gew sottomessi quddiemu, izda liema Bord, fid-decizjoni tieghu, jitlob li jigu sottomessi quddiemu.

Fil-fatt taht l-Att 1 ta' l-1992, il-Bord ta' l-Appelli huwa Bord revizorju ta' decizjonijiet moghtija mill-Awtorita` ta' l-Ippjanar. Minkejja li taht l-istess Att, il-Bord ghandu s-setgha li jaghti dawk id-direttivi li jidhirlu xieraq, il-Bord ma jistax u m'ghandux jiddeciedu hu, minflok l-Awtorita` ta' l-Ippjanar, fuq fatti, dokumentazzjoni u pjanti godda. Tali funzjoni tispetta lill-Awtorita` ta' l-Ippjanar, li tramite il-varji organi taghha, tivvaluta il-proposti sottomessi quddiemha fit-totalita taghhom.

2. Illi jigi wkoll sottomess, illi r-rikors quddiem il-Bord ta' l-Appelli huwa wiehed definittiv, u ghaldaqstant, meta l-istess Bord ikun qieghed jivvaluta fatti godda u jiddeciedi fuqhom, huwa jkun qieghed jaghmel dan b'mod definittiv, u li jinibixxi lill-parti aggravata, f’dan il-kaz l-appellanta Awtorita` ta' l-Ippjanar, milli tezercita d-dritt taghha, li titlob li d-decizjoni tigi riveduta quddiem l-istess Bord.

3. Illi kif gie deciz minn din l-Onorabbli Qorti fid-decizjoni moghtija fil-kawza fl-ismijiet **“Joe Cortis vs Awtorita` ta' l-Ippjanar et.”**:-

“Meta l-perit ... gie ordnat biex jirrevedi mill-gdid il-pjanti minn kif gew sottomessi, dan kien jimplika li qeghda ssir applikazzjoni differenti minn kif gie sottomess ghall-kunsiderazzjoni ta' l-Awtorita` ta' l-Ippjanar. Id-direttivi kontemplati taht it-Tielet Skeda ta' l-Att 1/92 jistabbilixxu x' inhuma l-procedimenti quddiem il-Bord ta' l-Appelli dwar l-Ippjanar. Zgur m' humiex”.

Ghaldaqstant, in vista tal-premess, l-esponenti bir-rispett kollu titlob li din l-Onorabbli Qorti ghandha thassar u tirrevoka id-decizjoni moghtija mill-Bord ta' l-Appelli dwar l-Ippjanar fis-sitta u ghoxrin (26) ta' Settembru 2001 fl-ismijiet premessi, u tikkonferma ir-rifjut moghti mill-Kummissjoni ghall-Kontroll ta' l-Izvilupp, bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-appellat.

Rat id-dokumenti esebiti a fol 6 sa 15 tal-process;

Rat in-nota tas-Segretarju tal-Bord tal-Appell dwar l-Ippjanar datata 25 t’April 2002 fejn permezz taghha esebixxa *animo ritirandi* l-file tal-Bord ta’ l-Appell fl-ismijiet **“Salvu Sciberras kontra Awtorita` ta’ l-Ippjanar”** deciz mill-istess Bord.

Rat il-verbali tad-29 t’April 2002 u tal-24 ta’ Gunju 2002 fejn l-appellat u d-difensur tieghu msejhin diversi drabi baqghu ma dehrux u Dr Stafrace ghall-Awtorita` rremettiet ruhha ghall-atti. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-25 ta’ Novembru 2002.

Rat il-verbal tal-25 ta’ Novembru 2002 u tad-9 ta’ Dicembru fejn peress li l-Qorti kellha bzonn aktar zmien ghall-prolazzjoni tas-sentenza l-appell giet differit ghas-sentenza ghall-24 ta’ Marzu 2003.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET</u>

Illi l-appellat Salvu Sciberras minkejja li gie notifikat fit-12 ta’ Ottubru, 2001 u dan skond ma jirrizulta *a tergo* ta’ fol. 1 tal-process baqa’ ma pprezentax ir-risposta tieghu. Minkejja dan il-fatt, din il-Qorti xorta ghandha d-dover u l-obbligu li tara jekk l-appell intavolat mill-Awtorita` ta’ l-Ippjanar jsibx bazi fil-ligi. Dan necessarjament iffisser illi sabiex din il-Qorti tkun tista’ tezamina l-appell fil-meritu, hija ghandha tara jekk l-appell *de quo* hux ibbazzat fuq xi *“punti ta’ ligi decizi mill-Bord fid-decizjoni tieghu”* u dan ghaliex huwa fuq hekk biss li jista’ jsir rikors ghal din il-Qorti minn kull persuna, fizika jew legali, *ai termini* tal-**Kap 356 tal-Ligijiet ta’ Malta.**

Illi jibda biex jinghad illi s-**subartikolu (2) ta’ l-artikolu 15 ta’ l-Att I ta’ l-1992** u cioe` l-**Att dwar l-Ippjanar ta’ l-Izvilupp (Kapitolu 356 tal-Ligijiet ta’ Malta)** jghid testwalment illi:-

“Id-decizjonijiet tal-Bord ghandhom ikunu finali. Ghandu jkun hemm appell lill-Qorti ta’ l-Appell kostitwita skond l-artikolu 41(6) tal-Kodici ta’ Organizzazzjoni u Procedura Civili minn dawk id-decizjonijiet biss dwar punti ta’ ligi decizi mill-Bord fid-decizjoni tieghu. Appell minn decizjoni parzjali tal-Bord jista’ jigi pprezentat biss flimkien ma’ appell mid-decizjoni finali tal-Bord”.

Illi din il-Qorti, kif presjeduta gja tat diversi sentenzi li jikkoncernaw proprju dan il-punt ta’ x’jikkostitwixxi “*punti ta’ ligi decizi mill-Bord fid-decizjoni tieghu”.* Filwaqt li din il-Qorti taghmel referenza ghal istess sentenzi, hija sejra zzid tghid ukoll u taghmel taghha l-insenjament li kienet ghamlet din l-istess Qorti, diversament presjeduta fis-sentenza fl-ismijiet **“Joe Cortis vs l-Awtorita` ta' l-Ippjanar et”** deciza fis-27 ta' Frar, 1996 (App. Nru. 376/93) fejn intqal illi:-

“9. Dwar id-distinzjoni bejn x'jikkostitwixxi punt ta' ligi u punt ta' fatt inkiteb hafna u kien hemm ukoll diversi decizjonijiet dwarha. Gieli d-distinzjoni tkun cara u gieli ma

tkunx. F'nota dwar ligi u fatt u x'jista jammonta ghal zball f'wiehed jew fl-iehor, l-awturi ***Beatson u Matthews*** *(ara* ***Administrative Law, <u>Cases and Materials,</u>*** *- Oxford, 2nd Ed. 1989, p 113) jistqarru li:*

"The important distinction between errors of law and of fact can be very fine and, as has been seen, the cases do not adopt a consistent position on the correct method of making it".

Illi ferm interessanti *'a proposito'* hija wahda mir-rakkomandazzjonijiet li saret fir***-"Report of the Committee on Administrative Tribunals and Enquiries"*** tal-1957, maghruf ahjar bhala *"**The Franks Report**"* fir-Renju Unit (Cmnd. 218(1957) fejn intqal *inter alia* hekk:-

"We are firmly of the opinion that all decisions of tribunals should be subject to review by the courts on point of law. This review could be obtained either by proceedings for certiorari or by appeal. If, as we recommend, tribunals are compelled to give full reasons for their decisions any error of law in such a decision would subject the decision to quashing by order of certiorari in England, and it is now clear that the fact that the decision of the tribunal may be expressed in the statute as 'final' does not oust jurisdiction ... Moreover, an application to quash a decision on this ground is quite different from an appeal on a point of law".

"In the former case the Court can only quash the decision, while in the latter case the court may substitute, or in effect substitute, its own decision ... In the latter case the Court can in addition look at the notes of the evidence given before the tribunal if the point of law is whether there was evidence on which the tribunal could in law have arrived at its decision. An appeal on a point of law is therefore wider in scope. For all these reasons we recommend that review by the courts of decisions of tribunals should in general be provided by making the decisions subject to appeal on points of law...".

Illi jidher car mir-rikors ta’ l-appell, li l-Awtorita` appellanti qeghda tallega li l-Bord ta’ Appell dwar l-Ippjanar agixxa *“ultra vires”* meta qed isostni li meta il-Bord iddecieda li jordna li l-istess appellat jinghata permess fuq sottomissjoni ta’ pjanti godda li jinkorpora fihom dak minnha accettat u cjoe’ bini ta’ tlett sulari u li l-bini fuq Sqaq il-Qasab ikun zewg metri, dan ma kellux dritt jaghmlu ghaliex *se mai* dan kellu jirreferi kollox lill-Kummissjoni ghall-Kontroll ta’ l-Izvilupp, ghaliex t-trattament ta’ pjanti godda jfisser li l-Bord ikkonsidra applikazzjoni differenti minn dik li kienet originarjament sottomessa, u dan fih innifsu jbiddel il-funzjoni tal-Bord ta’ l-Appell dwar l-Ippjanar, minn wahda revizorja ghal wahda originali, li ma kienx l-iskop tal-Ligi li tirregola l-istess.

Illi hawn il-Qorti taghmel riferenza ghas-sentenza fl-ismijiet **“Anthony Cuschieri vs Il-Kummissjoni ghall-Kontroll ta’ l-Izvilupp”** (App. Nru. 89/00 - deciza minn din il-Qorti fit-30 ta’ Marzu, 2001) fejn intqal illi galadarba l-allegazzjoni kienet illi l-Bord agixxa *ultra vires*, allura din il-Qorti kellha u ghandha l-obbligu li tara jekk l-appell hux ammissibbli u jekk jirrizulta hekk, allura, din il-Qorti tghaddi biex tezamina l-meritu. Intqal ukoll mill-istess Qorti ta’ l-Appell, fl-imsemmija sentenza hawn appena citata illi:-

“Din il-Qorti jidhrilha li l-kelma “appell” kif uzata fl-artikolu 15(2) ta’ l-imsemmi Att ta’ l-1992 ghandha sinifikat bizzejjed wiesgha li jista’ jinkludi wkoll investigazzjoni dwar aggravju ta’ “ultra vires”.

Illi l-appellant ressaq konstatazzjoni ohra cioe` li, fil-fehma tieghu, din il-Qorti m’ghandhiex il-gurisdizzjoni li tiddeciedi dwar l-aggravju ta’ l-“ultra vires” billi l-kwistjoni ma tkunx giet trattata u deciza fid-decizjoni appellata. Dan billi din il-Qorti ghandha l-gurisdizzjoni taghha limitata esklussivament ghal appelli li jinvolvu “biss punti ta’ ligi decizi mill-Bord”. L-appellat accenna ghall-gurisprudenza kostanti ta’ din il-Qorti fejn dejjem gie ritenut li din il-Qorti ma ghandhiex il-kompetenza li tiddeciedi appell fuq punt ta’ ligi meta dan il-punt ma jkunx gie trattat u deciz fid-decizjoni appellata”.

"Illi jinghad ukoll, a skans ta' ekwivoci, illi minn qari akkurat tad-decizjoni appellata, il-punt legali imqajjem mill-Awtorita` appellanti ma giex espressament deciz. Izda din il-Qorti jidhrilha li, la l-Bord iddecieda kif iddecieda, bilfors li huwa deherlu li kellu d-dritt li jiddeciedi kif iddecieda – u li cioe` kellu l-gurisdizzjoni necessarja biex jemana d-decizjoni li ta, bil-modalitajiet kollha fiha espressi".

"Konsegwentement, <u>mid-decizjoni stess</u>, jista' jigi inferit jew dedott li l-Bord iddecieda u qata' li kellu l-"vires" necessarju biex jiddeciedi kif iddecieda. Din ma tistax ma titqiesx bhala decizjoni dwar punt legali, li issa qeghdha tigi kontestata f'dan l-appell mill-appellanti".

Illi fl-opinjoni ta' din il-Qorti dan kollu jrid jinqara fil-kuntest tal-**artikolu 15 (1) tal-Kap 356,** ghaliex din il-Qorti bhala Qorti tal-Appell taht l-istess Att, ghandha il-gurisdizzjoni limitata ghal dak li jipprovdi l-istess Att, u s'intendi l-kompetenza taghha hija hekk ristretta skond it-termini precizi tal-ligi. Certament ghalhekk li ma huwiex fil-kompetenza tal-Qorti kif kostitwita u bhala Qorti tat-tieni jekk mhux tielet istanza li tidhol fil-kamp ta' stharrig gudizzjarju ta' azzjoni amministrattiva, stante li dan huwa regolat b'regoli u disposizzjonijiet precizi li llum gew promulgati permezz tal-**artikolu 469A tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta,** w in partikolari w in konsistenza mal-mertu tal-appell odjern, dan jirreferi wkoll ghall-kuncett ta' *"meta eghmil amministrattiv ikun ultra vires ghal xi raguni"* imsemmija fl-**artikolu 469A (1) (b) tal-Kap 12.**

Illi fil-kamp ta' l-istharrig gudizzjarju ta' azzjoni amministrattiva, li jaqa' taht l-istitut ta' ligi amministrattiva, l-kompetenza originali tispetta lill-Qrati Ordinarji, u l-kuncett ta' *ultra vires,* anke kif definit fl-artikolu fuq citat, huwa ferm iktar wiesgha minn applikazzjoni hazina jew *non* applikazzjoni ta' ligi, tant li jista' jikkomprendi, per ezempju, abbuz ta' setgha ta' Awtorita` pubblika, li fih innifsu ma jimportax ksur *ad hoc* jew *per se* ta' disposizzjoni ta' ligi *'ut sic'.*

Illi mela allura fil-kompetenza taghha bhala Qorti tal-Appell minn decizjoni tal-Bord tal-Appell ta' l-Ippjanar hija qatt ma tista' tigi mitluba sabiex taghmel dan l-ezercizzju ta' stharrig gudizzjarju ta' azzjoni amministrattiva, stante li dan l-istharrig fil-maggoranza tal-kazi jinkludi ezami kemm tal-fatti esposti fil-kaz in partikolari, kif wkoll tal-ligi applikabbli, u dan apparti li r-rimedji ghall-istess a differenza minn dak quddiem din il-Qorti huma wkoll ben differenti kif jista' jigi ndikat bhala ezempju mill-**artikolu 469A (5)** li jikkontempla wkoll talbiet ta' danni, apparti n-nullita' tal-istess att amministrattiv.

Illi *in vece* f'din il-*veste* din il-Qorti qed tagixxi biss bhala Qorti tat-tieni istanza u anke l-ezami taghha huwa hekk limitat fid-disposizzjoni tal-**artikolu 15 (1) tal-Kap 356,** b'mod li hija tista' biss tezamina d-decizjoni tal-Bord tal-Appell ta' l-Ippjanar fuq punti ta' ligi decizi mill-Bord, b'dan ghalhekk li r-rikors lejn din il-Qorti taht il-**Kap 356** u l-azzjoni quddiem il-Qrati ordinarji taht id-disposizzjonijiet tal-**artikolu 469A tal-Kap 12** huma ghal kollox differenti u distinti minn xulxin, u certament li wahda ma ghandha qatt telimina jew tissostwixxi ruhha ghal ohra, anke peress li z-zewg azzjonijiet, flimkien ma' ohrajn, huma disponibbli ghal kull persuna, kollox skond in-natura tal-lamentela jew aggravju taghha, skond ir-regoli rispettivi, inkluz procedura u principji sostantivi, u r-rimedji differenti li japplikaw ghal kull kaz in partikolari, li huwa mpossibbli li jigu elenkati kollha f'din is-sentenza.

Illi ghalhekk dak li huwa ta' importanza massima ghal din il-vertenza huwa li l-kuncett ta' *ultra vires* huwa wiehed ta' applikazzjoni amministrattiva, u ghandu dejjem jingieb quddiem il-Qorti kompetenti, li ma hijiex din il-Qorti, skond ir-regoli u d-disposizzjonijiet tal-ligi applikabbli inkluz il-**Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta,** u ghalhekk insenjamenti tas-sentenza fuq citata ghandhom dejjem jinqraw f'dan il-kuntest.

Illi ghal dak li huwa stharrig gudizzjarju ta' eghmil amministrattiv wiehed jirreferi ghas-sentenzi fl-ismijiet **"John Lowell et nomine vs Dr. Carmelo Caruana nomine"** (P.A. (J.M.C.C.) 14 ta' Awissu 1972); **"Louis F.**

Cassar proprio et nomine vs Il-Prim Ministru et" (P.A. (V.B.C.) 20 ta' Lulju 1988); **"John Holland nomine vs Julian Schembri"** (A.C. (G.M.B. J.A.H. C.A.A) 20 ta' Mejju 2001); u **"Joseph Portelli vs Ministru tax-Xoghlijiet u Sport et"** (P.A. (G.M.A.) 15 ta' Marzu 1993) fost ohrajn.

Illi dan huwa konsistenti ma dak li inghad mill-Qorti tal-Appell fis-sentenza taghha bhala Qorti tat-Tieni Istanza minn decizjoni tal-Qrati ordinarji fl-ismijiet **"John Cauchi vs Chairman tal-Awtorita` ta' L-Ippjanar"** (A.C. (J.S.P.) 5 ta' Ottubru 2001 – Avviz Nru.250/97/MM (G)) fejn inghad li:-

"Fil-fehma tal-Qorti ta' l-Appell l-artikolu 469(A) tal-Kap.12, biex jigi interpretat gustament, m'ghandux jinghata interpretazzjoni restrittiva. L-eskluzzjoni tal-gurisdizzjoni tal-Qorti biex tistharreg l-eghmil amministrattiv tkun gustifikata biss jekk il-Qorti tkun sodisfatta li fil-prattika persuna kellha rimedju effikaci u adegwat verament disponibbli ghaliha u hija irragonevolment ma tutilizzax tali proceduri disponibbli. Fil-kawza fuq imsemmija l-Qorti ta' l-Appell kienet cahdet eccezzjoni ta' nuqqas ta' gurisdizzjoni imqajma mill-Awtorità ta' l-Ippjanar u ordnat li l-atti jintbaghtu lura lill-ewwel Qorti sabiex il-kawza tkompli tinstemgha skond il-ligi".

Illi dan ma jfissirx li ma jistax ikun hemm kazi fejn il-fattispecie tal-kaz jkunu jaghtu azzjoni lil dak li jkun kemm taht id-disposizzjojnijiet tal-**artikolu 469A tal-Kap 12,** kif ukoll rimedju ta' appell taht id-disposizzjonijiet tal-**artikolu 15 (1) tal-Kap 356,** bhal fil-kaz meta l-*ultra vires* tkun tikkonsisti fl-allegazzjoni li punt ta' dritt jew ligi gie applikat hazin, ghaliex Awtorita` koncernata tkun ghamlet xi haga kontra id-disposizzjonijiet tal-ligi, b'mod li agixxiet *oltre* l-poteri lilha moghtija bl-istess, u dan l-istess punt ta' ligi jkun deciz fid-decizjoni tal-istess Awtorita`, pero' f'dan il-kaz l-ebda azzjoni ma toqtol jew tissostitwixxi lill-ohra, b'mod li jibqghu zewg azzjonijiet distinti, trattati taht principji differenti, u f'fora distinti w indipendenti minn xulxin, bir-regoli taghhom precizi, li naturalment ma humiex l-istess.

Illi jigi nnutat mill-ewwel li fl-appell maghmul mill-appellanti ma hemm l-ebda riferenza ghal liema ligi hija qed tallega li l-istess Bord ta' L-Appell ta' L-Ippjanar kiser jew oltrepassa, u fit-termini tal-kompetenza ta' din il-Qorti taht id-disposizzjonijiet tal-**artikolu 15 tal-Kap 356,** din ma hijiex mankanza zghira.

Illi l-ewwel punt li ghandu jigi dibattut pero' huwa jekk tali punt ta' ligi, ghall-mument huwa x'inhuwa, giex deciz mill-istess Bord u hawn il-Qorti tinnota mill-ewwel li fl-istess decizjoni appellata ma hemm l-ebda disposizzjoni tal-ligi msemmija.

Illi pero' dan ma jfissirx li l-ebda punt ta' ligi ma gie deciz mill-Bord, stante li l-lamentela tal-appellanti titratta precizament dwar il-kompetenza tal-istess Bord ta' l-Appell ta' L-Ippjanar, u iktar u iktar dwar il-parti dispositiva taghha, u ghalhekk jekk kemm-il darba l-istess Bord ta' L-Appell jkun ta ordnijiet li jkunu *oltre* l-kompetenza tieghu fil-ligi, u precizament kontra l-provedimenti tal-**Kap 356,** huwa stess ikun iddecieda hazin fuq punt ta' ligi, u ghalhekk anke jekk tali ligi ma tissemiex *per se* fis-sentenza, xorta jkun hemm il-bazi ta' dan l-appell dwar *"punti ta' ligi decizi mill-Bord fid-decizjoni tieghu"* skond id-disposizzjonijiet tal-**artikolu 15 (2) tal-Kap 356.**

Illi fil-fehma tal-Qorti fil-kaz *de quo* wiehed ma jistax jassumi semplicement li l-Bord ma ddecidiex din il-kwistjoni ghas-semplici raguni li d-disposizzjoni tal-ligi ma tissemmiex espressament. Anzi din il-Qorti jidhrilha li huwa inkoncepibbli li tribunal responsabbli ma jzommx dejjem quddiem ghajnejh u jkun dejjem konxjament gwidat mid-dispozizzjoni tal-ligi li tikkonferixxi fuqu s-setgha gurisdizzjonali necessarja biex huwa jwettaq id-dmirijiet imposti fuqu skond il-ligi li kkrejatu.

Illi fil-fatt, din il-Qorti kellha diversi okkazzjonijiet precedenti fejn ikkonsidrat appelli maghmula fuq bazi ta' l-**artikolu 15 (2) ta' l-Att Nru. 1 ta' l-1992**, fejn l-aggravju kien precizament li l-Bord kien allegatament mar oltre' l-

ligi f'dik li hija kompetenza bhala ritwalment ammissibbli. Qeghdha ssir riferenza ghall-kawza fl-ismijiet **"Joe Cortis vs l-Awtorita` ta' l-Ippjanar",** deciza fis-27 ta' Frar, 1996, kif ukoll ghall-kawza fl-ismijiet **"Francis Pace vs Kummissjoni ghall-Kontroll ta' l-Izvilupp"**. Dawn il-kawzi kienu segwiti b'diversi decizjonijiet ohra ta' din il-Qorti li sostnew l-istess punt ghalkemm din il-Qorti qed tikkonferma l-istess insenjamenti dejjem fuq il-binarju li jistabbilixxi l-kompetenza u l-gurisdizzjoni limitata taghha skond id-disposizzjonijiet tal-imsemmi **artikolu 15 (2)** u mhux, anzi qatt, fuq il-kuncett ta' stharrig gudizzjarju fuq eghmil amministrattiv.

Illi ghalhekk din il-Qorti jidhrilha li mill-lat sostantiv l-aggravju ta' l-appellanti, inkwantu bbazat fuq l-allegazzjoni li l-Bord seta' agixxa barra mill-kompetenza tieghu w allura kontra d-disposizzjonijiet tal-ligi, dan l-appell huwa proceduralment ritwali w ammissibbli quddiem din il-Qorti. Sintendi pero', fi stadju ulterjuri jkun irid jigi investigat jekk dan l-aggravju huwiex ben fondat fil-meritu, u cioe` jekk id-decizjoni implicita tal-Bord, li huwa kellu l-kompetenza necessarja, kienitx decizjoni korretta jew zbaljata dejjem fl-ambitu tal-**artikolu 15 (2) tal-Kap 356.**

Illi sabiex isir tali ezami wiehed necessarjament irid jezamina l-gurisdizzjoni tal-Bord ta' Appell dwar l-Ippjanar skond l-**artikolu 15 ta' l-Att I tal-1992 dwar l-Ippjanar ta' l-Izvilupp.** Di fatti is-**sub-artikolu (1)** ta' dan l-artikolu jghid illi l-Bord ta' Appell ikollu gurisdizzjoni li:-

(a) "jisma' u jiddeciedi appelli maghmula minn min ihossu aggravat hlief ghal terzi persuni interessati b'decizjoni ta' l-Awtorita` dwar kull haga ta' kontroll ta' l-izvilupp, inkluz it-twettieq ta' dak il-kontroll;

(b) jezercita dawk il-funzjonijiet moghtija lilu skond l-artikolu 27(2)(j) u ta' l-artikolu 29A(4), ta' l-artikolu 29B(4), ta' l-artikolu 29C(4) u (5) u l-artikolu 31(3);

(c) jisma' u jiddeciedi appelli maghmula skond l-artikolu 39A(3), l-artikolu 40(4), l-artikolu 46(9), l-artikolu 48(4), l-artikolu 55B(3), l-artikolu 58(1) u l-artikolu 61(7);

(d) li jisma' u jiddeciedi appelli interposti minn terzi persuni interessati minn decizjoni ta' l-Awtorita` dwar kull haga ta' kontroll ta' l-izvilupp, b'dan illi:-

(i) dak l-appell jista' jsir biss minn terza persuna interessata li tkun ghamlet xi kummenti bil-miktub skond l-artikolu 32(5) meta tigi ppubblikata l-applikazzjoni ghall-eghmil ta' zvilupp,

(ii) ma ghandu jkun hemm ebda appell minn terza persuna interessata minn decizjonijiet dwar kontroll ta' zvilupp dwar xi zvilupp li jkun specifikament awtorizzat fi pjan ta' zvilupp,

(iii) kunsill lokali li fil-lokalita tieghu jkun qed jigi propost li jsir l-izvilupp ghandu dejjem jitqies ghall-fini u ghall-effetti kollha tal-ligi li huwa terza persuna interessata basta li dak il-kunsill ikun ghamel sottomissjonijiet bil-miktub skond l-artikolu 32(5) u li jagixxi fl-interess tal-lokalita,

(iv) terza persuna interessata ghandha tissottometti argumenti gustifikati b'ragunijiet ibbazati fuq konsiderazzjonijiet ta' ppjanar sabiex tiggustifika l-appell taghha".

Illi jinghad ukoll illi l-**artikolu 6 tat-Tielet Skeda tal-Kap. 356 tal-Ligijiet ta' Malta** jghid ukoll illi *"Il-Bord ikollu s-setgha li jikkonferma, ihassar jew ibiddel decizjoni li kontra taghha jkun sar appell u jaghti dawk id-direttivi li jidhirlu xieraq"*.

Illi ta' rilevenza ghal dan il-kaz huma wkoll id-disposizzjonijiet tal-**artikolu 15 (12) u (13) tal-Kap 356** li jistupalaw li:

"12. Il-Bord ta' l-Appell, jekk jiddeciedi li jaghti permess ghal zvilupp, jista' jimponi penali, hlas ta' drittijiet u kontribuzzjonijiet u kondizzjonijiet ohra, li l-Awtorita` tista' timponi fil-hrug ta' permess ghal zvilupp; u l-Bord ghandu

jizgura d-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 33 (1) u (2) meta jirrevedi decizjoni ta' l-Awtorita`".

"13. Meta l-Bord ta' l-Appell ibiddel decizjoni ta' l-Awtorita` u jordna l-hrug ta' permess ghal zvilupp, l-Awtorita` ghandha, sakemm ma jkunx hemm appell lill-Qorti ta' l-Appell (Kompetenza Inferjuri) mid-decizjoni tal-Bord, tohrog il-permess fi zmien xahar mid-data tad-decizjoni tal-Bord, jew, f'kaz li fid-decizjoni tkun giet imposta kondizzjoni jew penali, fi zmien xahar mid-data li fiha l-appellant ikun ikkonforma ma dik il-kondizzjoni jew hallas il-penali inflitta mill-Bord fid-decizjoni tieghu".

Illi fis-sentenza **"Joe Cortis vs L-Awtorita` ta' l-Ippjanar et"** (A.C. (JSP) 27 ta' Frar 1996) dan il-kliem fl-artikolu hawn appena citat gie interpretat bhala li *"m'ghandux ifisser li l-Bord ta' Appell ghandu jiddeciedi hu, minflok l-Awtorita` ta l-Ippjanar, fuq pjanti u fuq fatti li ghad iridu jintaghmlu u jigu sottomessi mill-applikant. Tali funzjoni fl-ewwel lok tispetta lill-Awtorita` ta' l-Ippjanar skond ma johrog inter alia mill-artikolu 30(2) u 32(1) tal-Att I/l992. Diversament ikun ifisser li l-Bord ta' Appell ma jkunx qed iservi ta' tribunal ta' revizjoni imma wiehed li qieghed jipprocessa fatti u pjanti godda, ghax sottomessi f'forma diversa u differenti, u fl-istess waqt jiddeciedi dwarhom b'mod finali. Il-Bord ta' Appell, fi kliem iehor, ghandu tassew is-setgha li jaghti direttivi li jkunu xierqa pero' m'ghandux is-setgha li jezawtorixxi lill-Awtorita` ta' l-Ippjanar mill-funzjoni ewlenija taghha u dan billi jissostitwiha b'direttivi li jorbtuha a priori u b'mod irrevokabbli".*

Illi din il-Qorti rat l-atti kollha esebiti li minnhom jirrizulta li l-appellat kien applika sabiex iwaqqa' garaxx u *store* ezistenti fi Triq Zamelli c/w Sqaq il-Qasab, Hamrun u minflok jaghmel zewg *garages* ghall-karozzi privati u bini fuq l-istess *garages* b'kollox ta' tlett sulari. Dan gie rifjutat u sar appell mill-istess rifjut lill-Bord ta' l-Appell fejn jidher li l-kontestazzjonijiet principali kien il-fatt li peress li l-bini jaqa' fuq zewg toroq, jidher li l-problema kienet il-limitazzjoni tal-gholi fi Sqaq il-Qasab stante li din kienet tinsab f'*area* ta' konservazzjoni urbana tal-Hamrun, fejn

gie ndikat li f'dik il-parti l-oghli ta' din il-parti ma ghandux jkun iktar minn zewg sulari, u ghalhekk fl-ahharnett l-Kumitat Konsultattiv dwar il-Wirt Storiku kien sostna li peress li mhux is-sit kollu jaqa' f''*village core',* kien irrakkomanda li *"fuq faccata wahda jinbnew tlett sulari, izda l-faccata l-ohra, l-bini jigi irtirat b'zewg metri fuq it-tielet sular".*

Illi issa l-Bord ta' l-Appell dwar l-Ippjanar kull ma ghamel kien li adotta l-istess rakkomandazzjoni, li jidher li l-appellat accetta f'dan l-istadju ta' appell, b'dan ukoll li jigu osservati l-*'istandard conditions'* u bil-kondizzjoni li l-aperturi ta' barra jkunu tal-injam jew ahjar *'timber'* u *'wrought iron',* b'dan ukoll li l-istess appellat gie ordnat li jissottemetti pjanti godda li juri proprju l-mod kif l-istess l-ahhar sular ghandu jigi irtirat il-gewwa.

Illi issa l-Awtorita` appellanti qeghda tissottometti, u dan wara li taghmel referenza ghall-insenjament ta' din il-Qorti, illi *"l-Bord ta' l-Appelli huwa Bord revizorju ta' decizjonijiet moghtija mill-Awtorita` ta' l-Ippjanar. Minkejja li taht l-istess Att, il-Bord ghandu s-setgha li jaghti dawk id-direttivi li jidhirlu xieraq, il-bord ma jistax u m'ghandux jiddeciedi hu, minflok l-Awtorita` ta' l-Ippjanar, fuq fatti, dokumentazzjoni u pjanti godda. Tali funzjoni tispetta lill-Awtorita` ta' l-Ippjanar, li tramite il-varji organi taghha, tivvaluta il-proposti sottomessi quddiemha fit-totalita` taghhom"*

Illi din il-Qorti ezaminat bir-reqqa din is-sentenza hawn appena citata u tasal biex tghid, illi filwaqt li taqbel ma dak li gie deciz f'dik l-imsemmija sentenza, ma' tistax taqbel ma' l-argument migjub mill-Awtorita` appellanti fl-appell odjern. Dan il-ghaliex, din il-Qorti fis-sentenza fuq citata ta' **"John Pace vs Awtorita` ta' L-Ippjanar"** tkellmet dwar punti ghal kollox differenti mill-kaz in ezami, tant li kienet qed titratta zvilupp alternattiv propost mill-appellant f'dik il-kawza li tqajjem ghall-ewwel darba quddiem l-istess Bord ta' L-Appell, u dan ovvjament kien differenti ghal dak li kien sar l-appell dwaru quddiem l-istess Bord, u l-istess Bord ta' l-Appell f'dak il-kaz cahad l-appell u ddeklina li jezercita il-funzjoni tieghu, stante li bhala Bord tat-tieni

istanza huwa kellu biss il-kompetenza li jirrevedi id-decizjoni tal-Awtorita` u dan konformament ma dak li gie deciz fil-kawza **“Joe Cortis vs L-Awtorita` ta’ L-Ippjanar”** fuq citata. Illi ghalhekk din il-Qorti cahdet l-appell tal-applikant li kien justifika li kellu jkun il-Bord ta’ l-Appell li kellu jiddeciedi huwa fuq l-istess alternattiva tant li l-istess Qorti sostniet:-

“Il-Bord m'ghandux gurisdizzjoni fuq kwistjoni li ma tkunx giet deciza mill-Awtorita`. Huwa biss meta jkun hemm tali decizjoni li hemm il-possibilita' ta' appell lill-Bord, u dan il-Bord jista' jissindaka* <u>*biss*</u> *dawk il-kwistjonijiet li gew decizi mill-Awtorita`.

Illi, fil-fehma tal-Qorti, it-talba alternattiva li ghamel l-appellant fil-mori ta' l-appell, nonostante li kienet tinvolvi zvilupp li jista' jigi kkonsidrat bhala anqas oneruz minn dak originarjament propost lill-Awtorita` ta' l-Ippjanar, xorta wahda ma setghetx tigi kkonsidrata u deciza mill-Bord. L-appellant skond il-ligi kellu jaghmel din it-talba alternattiva - li tammonta ghal talba gdida - qabel xejn lill-Awtorita` li kien ikollha l-obbligu li tipprocessaha u li taghti d-decizjoni taghha dwarha. F'dak l-istadju, il-Bord ta' l-Appell kien ikun kompetenti li jissindaka dik id-decizjoni. Invece, il-Bord ma kellux tali kompetenza fil-kaz odjern, ladarba kien ghad m'hemmx decizjoni ta' l-Awtorita`. Ghall-permess ghall-izvilupp minhabba bdil fl-uzu minn garage ghal "coffee shop" jew pizzerija”.

Illi din il-Qorti taghmel riferenza ghas-sentenza tas-27 ta' Frar 1996, fil-kawza fl-ismijiet **"Joe Cortis vs L-Awtorita` ta' l-Ippjanar"** (A.C. 27 ta’ Frar 1996) fejn intqal:-

"Issa "di diritto" ghandu jinghad li l-Att Numru I ta' l-1992 fl-artikolu 6 tat-Tielet Skeda formanti parti mill-istess ligi jaghti espressament lill-Bord ta' l-Appell is-setgha li "jaghti dawk id-direttivi li jidhirlu xieraq" pero' dan ma jfissirx u m'ghandux ifisser li l-Bord ta' l-Appell ghandu jiddeciedi hu, minflok l-Awtorita` ta' l-Ippjanar u fuq fatti li ghad iridu jintaghmlu u jigu sottomessi mill-applikant. Tali funzjoni fl-ewwel lok tispetta lill-Awtorita` ta' l-Ippjanar skond ma johrog <u>*inter alia*</u> *mill-artikolu 30 u 32(1) ta' l-Att Numru I ta'*

l-1992. Diversament ikun ifisser li l-Bord ta' l-Appell ma jkunx qed iservi ta' tribunal ta' revizjoni imma wiehed li qieghed jipprocessa fatti u pjanti godda, ghax sottomessi f'forma diversa u differenti, u fl-istess waqt jiddeciedi dwarhom b'mod finali.

Illi mill-kumpless tal-istess decizjonijiet kull ma dan ifisser huwa li l-Bord ta' l-Appell, fi kliem iehor, ghandu tassew is-setgha li jaghti direttivi li jkunu xierqa pero` m'ghandux is-setgha li jesorbixxi lill-Awtorita` ta' l-Ippjanar mill-funzjoni ewlenija taghha u dan billi jissostitwiha b'direttivi li jorbtuha *'a priori'.*

Illi dan huwa affermat mid-disposizzjonijet tal-**artikolu 15 (12) u (13) tal-Kap 356** fuq citati dment li dawn ikunu konformi mad-disposizzjonijiet tal-**artikolu 33 (1) u (2) tal-Kap 356** hemm indikati.

Illi fil-kaz odjern kull ma l-Bord ta' l-Appell ghamel kien biss li ra l-oggezzjonijiet kollha li kienu tqajjmu mill-istess Awtorita` ghall-Izvilupp propost mill-istess appellat, u addottat ir-rakkomandazzjonijiet tal-istess ghall-istess zvilupp, u la darba l-istess appellat accetta l-istess proposti fl-istadju tal-appell, l-aktar koncernanti l-limitu ta' gholi fi Sqaq il-Qasab, harget il-permess fuq l-istess rakkomandazzjonijiet wara li mxiet hija stess maghhom, inkluz ir-regolamenti tat-*Temporary Provision Schemes,* u r-rakkomandazzjonijiet kollha li saru mill-Kumitat Konsultattiv dwar il-Wirt Storiku, u wara li trattat l-fatti kollha tal-kaz, u tat gudizzju fuqhom, kif kellha l-poter li taghmel accettat l-izvilupp propost mill-appellat skond kif emendat bid-decizjoni taghha, bbazata fuq il-konsiderazzjonijiet accettati u proposti mill-istess Awtorita` ta' l-Ippjanar; minn dan ghalhekk jirrizulta li dak li gie permess mill-istess Bord ta' l-Appell dwar l-Ippjanar kien il-proposti medesimi diskussi u accettati, mill-istess Awtorita` ta' l-Ippjanar, li l-appellant fil-prima istanza ma kienx accetta, u fil-mori tal-appell gew minnu accettati, b'dan li dak allegat mill-appellanti odjerni ma huwiex korrett, stante li bl-ebda mod l-istess Bord ta' l-Appell ma kkunsidra proposti li ma kienux l-ewwel diskussi u msemmija fil-prim' istanza tal-konsiderazzjonijiet quddiem

l-Kummissjoni ghall-Kontroll ta' l-Izvilupp, anzi jidher li l-istess Bord ta' Appell, bazikament mexa fuq l-istess decizjoni tal-istess Kummissjoni, iktar u iktar meta l-appellat accetta li jirtira l-bini fuq l-ahhar sular kif deciz mill-istess Bord ta' l-Appell dwar l-Ippjanar.

Illi ghalkemm fl-opinjoni tal-Qorti forsi kien ikun ahjar kieku l-istess Bord tal-Appell ta' l-Ippjanar mexa abbazi tas-sentenza fuq citata mill-appellanti, xorta bil-mod kif mexa l-istess Bord f'dan il-kaz, fl-opinjoni ta' din il-Qorti ma jammontax ghal dak li qieghed jigi sottomess mill-istess Awtorita` appellanti. Anzi mid-decizjoni tal-istess Bord ta' l-Appell jidher li ghal dak li huwa l-izvilupp odjern, huwa mexa fuq r-rakkomandazzjonijiet ezatti tal-istess Kummissjoni u l-Kumitat Konsultattiv dwar il-Wirt Storiku, u adotta l-istess rakkomandazzjonijiet fid-decizjoni tieghu.

Illi hawn ghalhekk tezisti konferma li dak li l-Bord tal-Appell ghamel f'dan il-kaz kien totalment u assolutament skond l-insenjamenti li hemm fl-istess gurisprudenza ta' din il-Qorti, f'dak li huwa doppju ezami u wkoll li ma jesorbitax mill-poteri li l-Kummissjoni ghandha u dan skond id-disposizzjonijiet tal-ligi fuq citati, minn fejn anzi jidher li l-istess Bord ta' l-Appell ghandu Awtorita` hafna iktar ampja minn dak li llum huwa taht ezami u ghalhekk certament li d-decizjoni li inhadet minnu mertu ta' dan l-appell ma tmurx kontra l-ligi.

Illi anzi fis-sentenza **"Anthony Cuschieri vs Kummissjoni tal-Izvilupp"** (A.C. (N.A.) 28 ta' Gunju 2002) inghad li:-

"Il-gurisdizzjoni tal-Bord ta` l-Appell huwa delinejat mill-Artikolu 15 ta` l-Att Dwar l-Ippjanar ta` l-Izvilupp (Kap. 356 tal-Ligijiet ta` Malta). Din il-gurisdizzjoni hija sufficjentement ampja fiha nnifisha pero` tiehu tifsira aktar sinifikattiva meta mehuda mal-paragrafu 6 tat-tielet skeda ta` l-istess Att li jghid "Il-Bord ikollu s-setgha li jikkonferma, ihassar jew ibiddel decizjoni li kontra taghha jkun sar Appell u jaghti dawk id-direttivi li jidhrulu xieraq". Dan il-paragrafu ghalhekk, jaghmilha car, kif ukoll irriteniet din il-Qorti f`diversi sentenzi precedenti taghha, illi il-poteri tal-

Bord fil-konsiderazzjoni ta` aggravji mressqin quddiem mid-decizjonijiet ta` l-Awtorita` ta` l-Ippjanar huwa mhux biss li jikkonferma jew ihassar dawn id-decizjonijiet izda ukoll li jista` ibiddilhom".

"Issa minn ezami akkurat tal-fatti ta` din il-kawza dan huwa proprju dak li ghamel il-Bord fil-kaz prezenti. Effettivament huwa ma laqghax l-Appell ta` l-appellant fl-intier tieghu izda dehrlu li din l-applikazzjoni kellha tigi accettatha limitatament ghal parti biss mis-sit in kwistjoni u mhux ghas-sit kollu peress illi l-Bord dehrlu li dan is-sit kien kbir wisq biex jigi zviluppat u ghalhekk l-izvilupp kellu jigi kkontrollat ghal sit izghar".

Illi ghar-ragunijiet fuq esposti ma jistax jintlaqa' l-appell maghmul mill-Awtorita` ta' l-Ippjanar.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi **tichad l-appell ta' l-Awtorita` ta' l-Ippjanar** *stante* li huwa nfondat fid-dritt, u ghalhekk tikkonferma d-decizjoni tal-Bord ta' L-Appell dwar l-Ippjanar f'dan il-kaz datata 26 ta' Settembru 2001.

Bl-ispejjez kontra appellanti.

Moqrija.

--------------------------------TMIEM--------------------------------